

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i ledarskap och ledning

Styrdokument:	
Klassificering	Regler
Diarienummer	Ö 771/2023
Beslutsfattare	FoUN
Dokumentansvarig	Prefekt
Senaste beslutsdatum	2024-02-21
Giltighetstid	Tills vidare men bör ses över senast 2028-12-31
Dokument som ersätts	-
Relaterade dokument	-
Kortare sammanfattning	Beskriver forskarutbildningens innehåll och upplägg, mål, behörighetskrav, utlysning- och antagningsförfarande samt bedömningsgrunder och urvalskriterier för antagning.

Innehåll

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i ledarskap och ledning.....	3
1. Giltighet	3
2. Ämnesbeskrivning	3
3. Utbildningens mål	3
3.1 Doktorsexamen	3
3.2 Licentiatexamen	4
4. Behörighet och förkunskapskrav	5
4.1 Grundläggande behörighet.....	5
4.2 Särskild behörighet.....	5
5. Utlysning och antagning	6
5.1 Bedömningsgrunder och urvalskriterier	6
6. Utbildningens innehåll och uppläggning	7
6.1 Individuell studieplan	7
6.2Handledning och andra resurser.....	7
6.3 Kurser och examination.....	8
6.4 Doktorsavhandling och disputation.....	9
6.5 Licentiatuppsats och licentiatseminarium.....	10
7. Övergångsregler.....	11
8. Övrigt.....	11

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i ledarskap och ledning

1. Giltighet

Denna allmänna studieplan för utbildning på forskarnivå i ledarskap och ledning (engelsk benämning: leadership and command & control) är fastställd av Forsknings- och utbildningsnämnden (FoUN) och gäller från och med 2024-02-21.

2. Ämnesbeskrivning

Ämnet ledarskap och ledning är det vetenskapliga studiet av att leda, det vill säga de handlingar som vidtas för att inrikta, samordna resurser och påverka en individ eller en grupp att nå ett gemensamt mål. Ämnet fokuserar på de individuella, organisatoriska och interorganisatoriska faktorer som bidrar till de processer som leder till att gemensamma mål kan uppnås.

Ledarskap och ledning är en samhällsvetenskap som hämtar och utvecklar kunskap från beteendevetenskap och designvetenskap. Ledarskap och ledning har sin empiriska grund i de behov och utmaningar som är typiska, och till viss del gemensamma, för aktörer och verksamheter inom försvar, krishantering och säkerhet. Inom ämnet studeras frågor som rör betydelsen av påfrestande förhållanden, ledarskaps- och ledningsteori, ledarutveckling, samverkan, krishantering, design av ledningssystem, teamfrågor och urval. Inom ämnet finns också ett stort intresse för genus-, metod- och etikfrågor.

3. Utbildningens mål

Antagning till utbildning på forskarnivå i ledarskap och ledning sker endast till studier som avslutas med filosofie doktorsexamen.

En doktorand i ledarskap och ledning kan avlägga filosofie licentiatexamen som en etapp i sin utbildning på forskarnivå. Licentiatexamen är dock inte obligatorisk för doktorsexamen.

3.1 Doktorsexamen

Doktorsexamen i ledarskap och ledning uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning om 240 högskolepoäng på forskarnivå.

Kunskap och förståelse

För doktorsexamen ska doktoranden:

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet

Färdighet och förmåga

För doktorsexamen ska doktoranden:

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För doktorsexamen ska doktoranden:

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling)

För doktorsexamen i ledarskap och ledning ska doktoranden ha fått en vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling) om 165 högskolepoäng godkänd.

3.2 Licentiatexamen

Licentiatexamen uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning om minst 120 högskolepoäng på forskarnivå.

Kunskap och förståelse

För licentiatexamen skall doktoranden:

- visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För licentiatexamen skall doktoranden:

- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,

- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och
- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För licentiatexamen skall doktoranden:

- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

Vetenskaplig uppsats

För licentiatexamen skall doktoranden ha fått en vetenskaplig uppsats om 60 högskolepoäng godkänd.

4. Behörighet och förkunskapskrav

För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs att den sökande:

- har grundläggande behörighet och den särskilda behörighet som Försvarshögskolan har föreskrivit, och
- bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen.

4.1 Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet till utbildning på forskarnivå har den som i enlighet med högskoleförordningen 7 kap 39 §:

- avlagt en examen på avancerad nivå, eller
- fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller
- på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Forsknings- och utbildningsnämnden får besluta om undantag från grundläggande behörighet för en enskild sökande med hänvisning till särskilda skäl, detta efter beredning av aktuellt ämnesråd. Till ämnesrådets förslag ska bifogas underlag i form av utförlig motivering samt handlingar som stödjer motiveringen.

4.2 Särskild behörighet

Särskild behörighet för tillträde till utbildning på forskarnivå i ledarskap och ledning har den som har:

- fullgjort kursfordringar om minst 30 högskolepoäng på avancerad nivå inom huvudområdet ledarskap och ledning för försvar, krishantering och säkerhet eller annan bedömd relevant utbildning,
- författat ett godkänt självständigt arbete (examensarbete) i ledarskap och ledning eller motsvarande om minst 15 högskolepoäng på avancerad nivå,
- fullgjort kursfordringar om ytterligare 90 högskolepoäng i för utbildningen relevanta ämnen.

Gymnasiebetyg som motsvarar Engelska 6 är ett särskilt behörighetskrav. För sökande som inte har betyg från svenskt gymnasium, eller examen från internationell utbildning, krävs intyg om behörighet motsvarande Engelska 6 från internationellt godkänt språktest (TOEFL (Test of English as a Foreign Language), IELTS (The International English Language Testing System), eller Cambridge ESOL, (English Language Assessment) i enlighet med krav. Eventuella undantag från krav på intyg regleras av UHR.

5. Utlysning och antagning

Beslut om antagning av sökande till utbildning på forskarnivå i ledarskap och ledning fattas av forskningschefen på förslag av ämnesrådet.

De år antagning sker gäller normalt följande:

- En utlysning av anställning som doktorand initieras av ämnesrådet.
- Normalt sker utlysning i juni med tillträde i januari efterföljande år. Utlysning kan även ske i januari med tillträde i augusti om situationen kräver detta.
- Ämnesrådet bereder utlysningstext som beslutas av forskningschefen.
- Utlysning sker på Försvvarshögskolans hemsida och andra lämpliga kanaler.
- Ansökan ska vara inlämnad till Försvvarshögskolan via anvisat ansökningssystem senast det datum som specificeras i utlysningen. Till ansökan ska bifogas en forskningsplan, tidigare vetenskapliga arbeten samt dokumentation som styrker behörighetsgivande meriter samt eventuella övriga meriter av betydelse för utbildningen.
- Efter beredning och rangordning av sökande i ämnesrådet (och vid behov intervjuer) fattas beslut om antagning av forskningschefen.

5.1 Bedömningsgrunder och urvalskriterier

Urval bland sökande som uppfyller behörighetskraven görs med hänsyn till deras förmåga att tillgodogöra sig utbildningen. De bedömningsgrunder som tillämpas är:

- avhandlingsämnets relevans och originalitet för ämnet ledarskap och ledning
- vetenskaplig kvalitet på tidigare arbeten och relevanta studier,
- vetenskaplig kvalitet och genomförbarhet på forskningsplan, och
- övriga meriter som är av betydelse för utbildningen, inklusive visad förmåga att genomföra uppgifter inom givna tidsramar.

Som underlag för bedömningen av vetenskaplig kvalitet på tidigare arbeten krävs en eller flera självständigt författade uppsatser eller motsvarande på svenska eller engelska, eller i översättning till något av dessa språk.

6. Utbildningens innehåll och uppläggning

Utbildningen planläggs så att studierna omfattar fyra läsår för doktorander som på heltid ägnar sig åt egen utbildning på forskarnivå. Om institutionstjänstgöring tillkommer får den inte överstiga 20 procent av årsarbetstiden. Doktorandstudier får bedrivas på minst halvtid, och omfattar då maximalt åtta år för doktorsexamen och fyra år för licentiatexamen.

Utbildningen på forskarnivå i ledarskap och ledning består av en kursdel om 75 högskolepoäng och en avhandlingsdel om 165 högskolepoäng, totalt 240. Möjlighet finns att avlägga licentiatexamen efter 120 högskolepoäng, varav 60 högskolepoäng ska utgöras av kurser och 60 högskolepoäng av ett vetenskapligt arbete. Utöver detta eftersträvas deltagande i flera av ämnets och områdets seminarium under hela utbildningstiden.

Samtliga doktorander som antas till utbildning på forskarnivå i ledarskap och ledning ska följa föreliggande allmänna studieplan. Eventuella samarbeten med andra lärosäten, enskild doktorands deltagande i forskarskola eller externfinansierade projekt kan endast påverka de individuella skillnaderna i utbildningen som dokumenteras i den individuella studieplanen.

Detaljer i studiernas uppläggning bestäms under punkt 6.3 samt i den individuella studieplanen.

6.1 Individuell studieplan

Individuella studieplaner ska upprättas för samtliga aktiva doktorander i ledarskap och ledning. Den individuella studieplanen innehåller Försvvarshögskolans och doktorandens åtaganden, en finansieringsplan och en tidsplan för doktorandens utbildning. Planen fastställs av forskningschefen. Studierektor föredrar denna efter samråd med doktoranden och hans eller hennes handledare samt närmast arbetsledande chef.

Den individuella studieplanen följs upp minst en gång per år efter samråd med doktoranden och dennas handledare, studierektor samt närmast arbetsledande chef och ändras av Försvvarshögskolan i den utsträckning som behövs.

Upprättande, hantering och uppföljning av de individuella studieplanerna behandlas utförligt i 6 kap 29 och 30 § högskoleförordningen samt *Regler för individuella studieplaner inom utbildning på forskarnivå vid Försvvarshögskolan*.

6.2 Handledning och andra resurser

Minst två disputerade handledare utses för varje doktorand vid utbildningens början och senast inom fem månader. En av dessa utses till huvudhandledare. Handledare utses av prefekten på förslag av ämnesrådet. Huvudhandledaren ska vara professor eller docent, anställd vid Försvvarshögskolan. Den biträdande handledaren ska vara disputerad och båda ska ha godkänd examination från forskarhandledarutbildning, alternativt i undantagsfall bli examinerad inom ett år från antagningsdatumet. Ärendet bereds av studierektor.

En doktorand som begär det ska få byta handledare. Anhållan om byte av handledare ska ställas till studierektor på forskarnivå som bereder ärendet för beslut av prefekt. I de fall studierektor är handledare för doktoranden ska anhållan ställas till prefekt.

Doktoranden har rätt till:

- handledning om sammanlagt minst 80 timmar per år vid heltidsstudier, och
- en arbetsplats, dator, telefon samt andra resurser och faciliteter vid Försvarshögskolan som krävs för utbildningens genomförande.

Doktoranden har rätt till handledning och andra resurser under utbildningen så länge inte rektor med stöd av 6 kap 30 § högskoleförordningen beslutar något annat.

Rektor kan besluta att en doktorand inte längre ska ha rätt till handledning och andra resurser för utbildningen om doktoranden i väsentlig utsträckning åsidosätter sina åtaganden enligt den individuella studieplanen.

6.3 Kurser och examination

Prov som ingår i forskarutbildningen bedöms med betygen godkänd eller underkänd.

Kurser kan läsas vid Försvarshögskolan eller vid annat lärosäte inom eller utom landet. För kurser och läskurser vid Försvarshögskolan ska det finnas fastställda kursplaner utifrån rådande regelverk. Examinator för kurs vid Försvarshögskolan är lärare som godkänts som examinator på forskarnivå av Forsknings- och utbildningsnämnden. Examinationsformerna framgår av kursplanerna.

De obligatoriska kurserna omfattar både för doktors- och licentiatexamen 37,5 högskolepoäng. I dessa ingår följande kurser:

- Ledarskap och Ledning: Aktuell teori och empiri (10 högskolepoäng).
- Metoder och forskningsdesign vid studier av ledarskap och ledning (20 högskolepoäng).
- Forskning i känsliga kontexter: etik och sekretess (7,5 högskolepoäng).

Övriga kurser väljs i samråd med handledare och planeras fortlöpande i den individuella studieplanen. Kurserna ska väljas så att goda förutsättningar finns att uppnå examensmålen.

6.3.1 Tillgodoräknande

Forskarstuderande kan tillgodoräkna sig maximalt 37,5 högskolepoäng från godkända kurser på avancerad nivå som är relevanta för forskarutbildningen. Det som eventuellt tillgodoräknas får inte ingå i behörighetskraven som var gällande vid antagningen.

Tillgodoräknande kan också ske av utbildning på forskarnivå vid annat lärosäte.

Den forskarstuderande ansöker om tillgodoräknande hos studierektor för forskarutbildning som bereder ärendet och presenterar det för dekan för beslut. Utdrag ur Ladok eller

motsvarande kursintyg ska bifogas ansökan. Studierektor kan begära ytterligare underlag, såsom kursplaner och kurslitteraturlistor.

Den finansierade tiden av utbildningen förkortas i motsvarande omfattning enligt principen en vecka per 1,5 tillgodoräknade högskolepoäng.

6.3.2 Övriga obligatoriska moment

Vid ett seminarium i ledarskap och ledning presenteras vanligen en avhandlingspromemoria efter det första året. Cirka två år från start presenteras avhandlingstext vid ett mittseminarium. För licentiatavhandling utgör detta slutseminarium. Under det sista året presenteras manus där avhandlingens samtliga delar ingår vid ett slutseminarium. Till det senare ska forskare vid FHS från övriga forskarutbildningsämnen samt verksamma inom huvudområdet inbjudas att delta, och en extern opponent engageras och arvodas.

Deltagande i forskarkonferenser med deltagare från andra högskolor är önskvärt. Innan disputation ska doktoranden ha presenterat ett paper vid minst en internationell forskarkonferens med relevans för ledarskap och ledning.

Riktlinjer för bl.a. PM-seminarium, mittseminarium och slutseminarium finns i dokumentet "Forskarutbildning i Ledarskap och Ledning: Genomförandeplan".

6.4 Doktorsavhandling och disputation

För doktorsexamen krävs en godkänd doktorsavhandling. Avhandlingen ska försvaras muntligen vid en offentlig disputation. Vid disputationen ska det finnas en opponent som inte är verksam vid Försvvarshögskolan. Opponenten ska vara professor eller docent (eller innehavande motsvarande docentkompetens, i händelse av utländska lärosäten).

Doktorsavhandlingen betygsätts med betygen godkänd eller underkänd. Betyget sätts av en betygsnämnd som utses för varje doktorsavhandling. Betygsnämnden består av tre ledamöter och en suppleant, lägst docentkompetenta. En ska komma från det egna ämnet, en från annat forskarutbildningsämne vid FHS och två ska vara externa. Suppleanten ska komma från något av ämnena vid FHS. I betygsnämnden ska mer än ett kön vara representerat, om inte synnerliga skäl föreligger. Dessa skäl ska då redovisas till FoUN.

Betygsöverläggningarna leds av en ordförande som utses av betygsnämnden. Handledare och opponent har rätt att delta vid betygsnämndens överläggningar, men deltar ej i betygsbeslutet. Betygsnämnden utses av Forsknings- och utbildningsnämnden efter förslag från studierektor.

Avhandlingen kan utformas antingen som en monografi eller som en sammanläggningsavhandling. Vid en sammanläggningsavhandling ska den inledande sammanfattningen (kappan) innehålla problemformulering, syfte, eventuella frågeställningar och grundlig kritisk diskussion av metod och teori. Om det ingår samförfattade delar i en sammanläggningsavhandling ska det specificeras vilka delar som doktoranden har bidragit med, vad gäller såväl omfång som innehåll. Vid sammanläggningsavhandling krävs minst två artiklar antagna för publicering vid tidskrifter, konferenser eller förlag som tillämpar sakkunniggranskning och som återfinns på

den sammanställning FHS tillämpar för intern fördelning av forskningsmedel, samt ytterligare en eller två texter i antagningsbart skick. Antalet artiklar i avhandlingen regleras i fastställd individuell studieplan (ISP). Vid samförfattande bör doktoranden vara huvudförfattare på minst två artiklar, samt specificera sitt eget samt övriga medförfattares bidrag. I bedömning av krav på omfattning på en sammanläggningsavhandling ska hänsyn tas till avhandlingens karaktär.

Avhandlingen får skrivas på svenska eller engelska. Disputationen får ske på svenska eller engelska. Doktorsavhandlingar skrivna på svenska ska ha en sammanfattning på engelska och vice versa.

Doktorsavhandling bedöms med något av betygen underkänd eller godkänd. Avhandlingens innehåll värderas i första hand och det offentliga försvaret i andra hand.

6.5 Licentiatuppsats och licentiatseminarium

För licentiatexamen krävs en godkänd licentiatavhandling som bedöms med något av betygen underkänd eller godkänd. Examinationen sker i samband med offentligen utlyst licentiatseminarium med en opponent som är docent eller professor och inte verksam vid Försvvarshögskolan. Uppsatsen ska finnas tillgänglig vid Försvvarshögskolan i god tid innan seminariet. En betygsnämnd bestående av opponenten (inom ämnet från annat lärosäte) samt en professor eller docent verksam inom ämnet vid Försvvarshögskolan, betygsätter avhandlingen. I betygsnämnden ska båda könen vara representerade, om inte synnerliga skäl föreligger. Dessa skäl ska då redovisas till FoUN.

Handledaren får inte delta i betygssättningen, men har rätt att delta i överläggningar inför betygsbeslut. Betygsnämnden utses av Forsknings- och utbildningsnämnden efter förslag från studierektor.

Licentiatavhandlingen kan utformas antingen som en monografi eller som en sammanläggningsavhandling. Vid en sammanläggningsavhandling ska den inledande sammanfattningen (kappan) innehålla problemformulering, syfte, eventuella frågeställningar och grundlig kritisk diskussion av metod och teori. Om det ingår samförfattade delar i en sammanläggningsavhandling ska det specificeras vilka delar som doktoranden har bidragit med, vad gäller såväl omfång som innehåll. Vid sammanläggningsavhandling krävs minst en artikel antagen för publicering vid tidskrifter eller förlag som tillämpar sakkunniggranskning och som återfinns på den sammanställning FHS tillämpar för intern fördelning av forskningsmedel, samt ytterligare en text i antagningsbart skick. Vid samförfattande bör doktoranden vara huvudförfattare på minst en artikel, samt specificera sitt eget samt övriga medförfattares bidrag. I bedömning av krav på omfattning på en sammanläggningsavhandling ska hänsyn tas till avhandlingens karaktär.

Avhandlingen får skrivas på svenska eller engelska. Licentiatseminariet får ske på svenska eller engelska. Licentiatavhandlingar skrivna på svenska ska ha en sammanfattning på engelska och vice versa.

Licentiatavhandling bedöms med något av betygen underkänd eller godkänd. Hänsyn tas till såväl avhandlingens innehåll som det offentliga försvaret av avhandlingen vid betygssättningen.

Texter som har ingått i licentiatavhandling får ingå i doktorsavhandling.

7. Övergångsregler

Om detta program inte längre ges, eller när programmets innehåll väsentligt förändrats, har doktoranden rätt att examineras på kurser inom program en gång per termin under en period av sex terminer. Under denna period gäller de begränsningar som anges i kursplanerna.

8. Övrigt

Doktoranderna omfattas av Försvvarshögskolans systematiska arbetsmiljö-, jämställdhets- och likabehandlingsarbete. Det finns en arbetsmiljökommitté som bevakar att regelverk följs och att arbetet fortsätter att utvecklas och chefer utbildas kontinuerligt. Försvvarshögskolan arbetar kontinuerligt med jämställdhetsintegrering. Lärare strävar efter att på varje kurs inkludera författare av kurslitteratur som är både män och kvinnor, samt att anlägga ett genusperspektiv på utbildningen.

Försvvarshögskolan arbetar kontinuerligt med internationalisering av utbildningen. Internationaliseringen gynnas av att kurslitteraturen är på engelska. Doktorander har möjlighet att läsa avhandlingsspecifika kurser utomlands om finansiering finns.

Doktorandmedverkan tillgodoses genom doktorandrepresentanter i ämnesråd och programråd. Doktorander genomför dessutom kursvärderingar. Därtill deltar studierektor för forskarutbildningen i ämnesrådet.